

Жаңа қазақ әліпбі

№	латынша	кирилше	әріптің атауы	№	латынша	кирилше	әріптің атауы
1	Аа	А а	а	17	Ңң	Ңң	ың
2	Әә	Әә	ә	18	Оо	Оо	о
3	Вв	Б б	бы	19	ӮӮ	Өө	е
4	Dd	Д д	ды	20	Рр	П п	пы
5	Ее	Е е	е	21	҆҆	Ққ	қы
6	Ff	Ф ф	фы	22	Rr	Р р	ыр
7	Gg	Г г	гі	23	Ss	С с	сы
8	ӮӮ	ӮӮ	фы	24	ӮӮ	Ш ш	шы
9	Ңң	Ңң Х х	ңы	25	Tt	Т т	ты
10	Ӣӣ	ӢӢ И и	ій	26	Uu	Ү ү	үү
11	ӢӢ	ӢӢ	і	27	ӮӮ	Ү ү	ү
12	Jj	Ж ж	жы	28	ӮӮ	Ү ү	ү
13	Kk	К к	кі	29	Vv	В в	вы
14	Ll	Л л	ыл	30	Yy	Ы ы	ы
15	Mm	М м	мы	31	Zz	З з	зы
16	Nn	Н н	ны				

ЖАҢА ӘЛІПБИДЕГІ ЖАҢАЛЫҚТАР:

«Умляут» белгісі

- Умляут таңбасысының магынасы: жінішкелікті білдіреді.
- Басқа да аліпбилердегі қолданысы: түркі халықтарының аліпбилерінде және неміс аліпбінде қолданылады.
- Умляут таңбасы қазак, тіліндегі жінішке дауысты дыбыстарға қойылды: А Ӑ - а, Ӧө - ө, Ӯ - ӹ.

«Макрон» белгісі

- Эліпби тажірибемізде қолданылған таңба (1928-1940 ж.).
- Макрон белгісі созылыңқылықты білдіреді.

«Бревис» белгісі

- Элімдік жазу тажірибесінде және түркі тілдес халықтардың аліпбилерінде бар.
- Қазақ аліпбінде Č Ӯ таңбасы - F әрпін таңбалайды.

«Седиль» белгісі

- Элімдік жазу тажірибесінде және түркі тілдес халықтардың аліпбилерінде бар.
- Қазақ аліпбінде Š Ӯ таңбасы - ш әрпін таңбалайды.

ЖАҢА ӘЛІПБИДЕ ТҮЗУ БАРЫСЫНДА ҚАНДАЙ ҰСТАНЫМДАР НЕГІЗГЕ АЛЫНДЫ?

1. ТІЛТАНЫМДЫҚ ҰСТАНЫМДАР:

- 1 дыбыс – 1 әріп;
- Бір мағынада жұмсалатын көп әріпті таңбаларды алмау;
- Дауысты және дауыссыз дыбыстардың таңбалары жазу түрлерінің ішкі жіктеліміне сәйкестігі;
- Мағына ажырататын әрбір тілдік бірлікке жеке әріп арналуы;
- Логограммалар мен фразеограммалар дыбыстық әріп түрінде алынбауы ЕСКЕРІЛДІ.

2. ГРАФИКАЛЫҚ ҰСТАНЫМДАР:

- -Мәтін ішінде тез танылуы және көзшалымға қолайлы болуы;
- - Мағына ажырататын әр таңбаның өзіне тән белгілі бір ерекшелігі болуы;
- Таңба қарапайым әрі оңтайлы болуы;
- - Таңбалардың мәтінде үйлесімді болуы ЕСКЕРИЛДІ.

- ПСИХОЛОГИЯЛЫҚ ҰСТАНЫМДАР:
 - - Әріпүсті, әріпасты диакретикалық белгілердің фонетикалық мазмұнға сәйкестігі;
 - - Бір дыбысты екі немесе үш таңба арқылы, яғни лигатуралық тәсіл арқылы таңбаламау жағы;
 - Әліпбидегі әріп жазарманның психобейнесіне сәйкес болуы **ЕСКЕРИЛДІ.**

Жазарманның психобейнесіне сәйкес әріптер таңдалды!

Ң ң - қазіргі жазудағы ң әрпіне үқсайды.

Ӯ ӻ – қазіргі жазудағы Ӯ әрпіне қойылған
сызықшамен ассоциацияланады.

G g мен Ģ ġ, S s мен Š š, N n мен Н ң, A a мен Ä ä, O o
мен Ö ö әріптерінің және U u – Ü ü – Ü ü әріптерінің
арақатынасын түсіну үшін диакритикалық белгілердің
дұрыс таңбалуы жазарман үшін онтайлы.

ТЕХНИКАЛЫҚ ҰСТАНЫМДАР:

- - Эріптер пернетақтаға дұрыс орналасуы жағы қарастырылды;
- - Юникод жүйесінде жиілігі жоғары таңба ретінде болуы ескерілді;
- - Экономикалық, өндірістік жағдайларға тиімді болуы көзделеді.

Техникалық ұстаным

Латын әліпбійнен қосымша әріпүсті, әріасты таңбалар арқылы берілген барлық әріптер техникалық жағынан оңтайлы және ЮНИКОД жүйесінде бар.

Әдістемелік ұстанымдар:

- Әріптерді тану және жазу оңтайлы болуы;
- Оқу мен жазудағы автоматизмді баяулатпауы тиіс;
- Әліпби қолдағдыға ыңғайлы болуы;
- Көзшалымға жеңіл болуы;
- Тілдік қатысымға ыңғайлы болуы;
- Диграф, триграфтарды қолданбау жағы ЕСКЕРІЛДІ.